

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Digitális társadalom – elmélet és gyakorlat

Egyetemi tanév 2025

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia
1.4. Szakterület	Kultúratudomány
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Kultúra és társadalom a hagyomány és modernitás között
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Digitális társadalom – elmélet és gyakorlat				A tantárgy kódja		LMM2276			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Szikszai Mária								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Szikszai Mária								
2.4. Tanulmányi év		3	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		Kö

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium + gyakorlati óra	3
3.4. Tantervben szereplő összórászám	48	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	36
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					44
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					55
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászama					132
3.8. A félév összórászama					180
3.9. Kreditszám					8

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
---------------	--

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. Kompetenciabeli	
----------------------	--

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

kon	C.1. A humán- és társadalomtudományok ismeretanyagának interdiszciplináris felhasználása és alkalmazása C1.3. Humán- vagy társadalomtudományok fogalmainak és módszereinek használata egy kulturális-társadalmi jelenség leírásában, vizsgálatában C5.2: különböző típusú beszédmodok értelmezése a diskurzusanalízis fogalmainak és módszertanának segítségével
Sza	
Trat	CT1: A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása).

6.2. Tanulási eredmények

Isme	A1. • A hallgató ismeri az etológia és a kulturális antropológia terminológiáját, és azt képes alkalmazni kulturális és társadalmi elemzésekben, szövegalkotásban és szóbeli kommunikációban; A2. • Kulturális és társadalomtörténet, valamint a kulturális jelenségek történelmi-társadalmi kontextusba helyezése;
------	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Kép	B.1	<ul style="list-style-type: none"> A hallgató megérti a kultúra és a társadalom alapvető folyamatait, és tömören, a különböző kontextusokhoz (tudományos, kulturális, tudománynépszerűsítő, helyi közigazgatási) igazodva képes kifejezni magát szóban és írásban;
	B2	<ul style="list-style-type: none"> A hallgató képes terminológiai adatbázisokat létrehozni, kreatív ötleteket kidolgozni és innovatív technikákat fejleszteni szakterületén.
Felel	C	<ul style="list-style-type: none"> A hallgató kreatív ötleteket és innovatív technikákat fejleszt szakterületén; A hallgató felelősséget vállal munkájának eredményéért;

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A digitális jelenlét a 21. század meghatározó jelensége, amely alapvetően átalakította a mindennapi életet. Kulturális élményeink, vásárlási szokásaink, társas kapcsolataink és munkahelyi tevékenységeink egy jelentős része már a digitális térben zajlik. A tantárgy célja, hogy elemezze, hogyan hatja át a mindennapokat a digitális média, milyen kulturális válaszokat ad erre a társadalom, valamint milyen átalakulásokat idéz elő az egyének és közösségek életében a korábbi normákhoz képest.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tantárgy részletesen foglalkozik a közösségi média megjelenésének és terjedésének folyamataival, használatának normáival, valamint a digitális társadalom kialakulásának kérdéseivel. Kiemelt témák közé tartozik a netikett vizsgálata, az ünnepek digitális térbe való áthelyeződése, a digitális reprezentáció formái, valamint a közösségi média felületein terjedő áltudományos narratívák és összeesküvés-elméletek kialakulása és terjedési mechanizmusai. A tantárgy külön figyelmet szentel a digitális forradalom társadalmi hatásainak elemzésére, különös tekintettel a normák és értékek átalakulására.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A digitális kultúra és társadalmi transzformációk A digitális kultúra megjelenése és hatása a társadalmi normákra, a kommunikációs szokásokra, az információfeldolgozás módjára és a technológia által formált identitásokra. Az írásbeliség, az írott kultúra és az e-kultúra.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	
2. Virtuális közösségek és az emberi kapcsolatok antropológiája Az online közösségek kialakulásának mechanizmusai, a digitális térben zajló interakciók, a bizalom és intimitás kérdései.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3. A mesterséges intelligencia társadalmi és etikai fordulata A mesterséges intelligencia és a big data szerepe a társadalmi struktúrák átalakulásában, az etikai kihívások és a gépi tanulás hatása az emberi döntéshozatalra és az algoritmusok vezérelte társadalmi folyamatokra.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	
4. Algoritmikus társadalom: Média, hatalom és dezinformáció Az algoritmusok működésének mechanizmusai és hatásai, az álhírek terjedésének dinamikája, valamint a digitális média szerepe a hatalmi viszonyok átrendezésében és a demokrácia működésében.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	
5. 21. Digitális identitás és önreprezentáció. Az online platformokon kialakított digitális identitások, profilok, avatarok és megosztott tartalmak vizsgálata. Az önreprezentáció különböző formái, a virtuális identitás és a reális identitás közötti kapcsolat, valamint az önképépítés mechanizmusai és társadalmi hatásai.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	
6. Az influenszer-kultúra gazdasági és kulturális dimenziói Az influenszerek szerepe a fogyasztói kultúra alakításában, a gazdasági mechanizmusok és a közösségi média által teremtett új normák vizsgálata, valamint az influenszerek társadalmi befolyásának elemzése.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	
7. A mesterséges intelligencia narratíváinak társadalmi jelentősége Az AI által generált történetek és kommunikációs minták elemzése, a mesterséges intelligencia narratíváinak kulturális és társadalmi hatásai, valamint az emberi és gépi narráció közötti határvonalak.	Flipped classroom, problémafelvetés, megbeszélés	

Bibliográfia

Andok Mónika: Digitális média és mindennapi élet. L'Harmattan, Budapest, 2016.

Asa Briggs – Peter Burke: A média társadalomtörténete Gutenbergtől az internetig. Napvilág kiadó, Budapest, 2004.

Carter, D. (2016). Hustle and Brand: The Sociotechnical Shaping of Influence. Social Media + Society, 2(3). [link](#)

Coeckelbergh, Mark: AI Ethics. The MIT Press, 2020. [DOI](#)

Csepeli György: Ember 2.0. A mesterséges intelligencia gazdasági és társadalmi hatásai. Kossuth Kiadó, Budapest, 2020.

Daniel Miller: Social Media in an English Village. UCL Press, 2016 [Open acces.](#)

Fabiano, Nicola: AI Act and Large Language Models (LLMs): When critical issues and privacy impact require human and ethical oversight, 2024. [DOI](#)

Femenia-Serra F, Gretzel U, Alzua-Sorzabal A. Instagram travel influencers in #quarantine: Communicative practices and roles during COVID-19. Tour Manag. 2022 Apr;89:104454. DOI: 10.1016/j.tourman.2021.104454. Epub 2021 Nov 19. [link](#)

Frenkel, Sheera – Kang, Cecilia: Un adevăr neplăcut. Facebook și lupta pentru dominație. Polirom, Iași, 2022.

Hagerty, Alexa: Global AI Ethics: A Review of the Social Impacts and Ethical Implications of Artificial Intelligence, [DOI](#)

Hâncian, Marian-Gabriel: Rețele sociale în era Facebook. O analiză sociologică. Polirom, Iași, 2018.

Juliano Spyer: Social Media In Emergent Brazil. UCL Press, 2016 [Open acces.](#)

Krekó Péter: Tömegparanoia 2.0. Összeesküvés-elméletek, álhírek, dezinformáció. Athenaeum, Budapest, 2021.
Kurzweil, Ray: A szingularitás küszöbén. Amikor az emberiség meghaladja a biológiát. Budapest, Ad Astra, 2013.
Kustán Magyari Attila: Ébredők. Bevezető az összeesküvés-elméletek világába. Polis, Kolozsvár, 2020.
Lietsala, Katri; Sirkkunen, Esa: Social media. Introduction to the tools and processes of participatory economy. Tampere University Press, 2008
Megasari Noer Fatantia I Wayan Suyadnyab: Beyond User Gaze: How Instagram Creates Tourism Destination Brand? Procedia-Social and Behavioral Sciences 211 (2015). [link](#)
Mihnea Măruță: Identitatea virtuală. București, Humanitas, 2023.
Rab Árpád Szörény: A digitális kultúra transzformációs hatásai. In: Dombi Judit – Rimai Dávid (szerk.): Digitális forradalom világunkban. Pécs, 2019. 131-152.
Szikszai Mária: [Digitális ünneplés. A digitális média hatása a kulturális emlékezés gyakorlatára](#). In: Nyelv- és irodalomtudományi közlemények LXII. évf. 2018. 2. szám. 101-119.
Szikszai Mária: [Egy utcai tiltakozás szimbolikus kommunikációja a közösségi média felületein](#). Erdélyi Múzeum 1:(2) 2018. 142-156.
Voicu, Marian: Matrioșca minciunoșilor. Fake news, manipulare, populism. Humanitas, București, 2018.
Zak, Stefan – Hasprova, Maria: The role of influencers in the consumer decision-making process. SHS Web of Conferences 74, 03014 (2020) [DOI](#)

Ajánlott:

The Great Hack, 2019 [link](#) [link](#)
Social dilemma, 2020 [link](#) [link](#)
Homo Interneticus, 2010 [link](#)
Big Data, 2016 [link](#)
We Are Social: The new rules of social, 2020 [link](#)
Inside the Social Network: Facebook Difficult Year, 2019 [link](#)

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Párvasztás, házasságkötés és családi élet a technológia árnyékában. Az online társkeresés és a párkapcsolatok új mintázatai, a digitális technológiák hatása a családi kommunikációra, az új normák és szerepek megjelenése a digitális korban.	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	
2. Online oktatás és a tudástranszfer új paradigmái. Az online tanulás és az AI-alapú oktatási platformok hatásai a tudásszerzés és a tanítás gyakorlatára, a digitális oktatás társadalmi és egyéni vonatkozásai.	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	
3. Digitális nyelvhasználat, kommunikáció és narráció. A digitális nyelvi változások, a mémek és emotikonok hatása a kommunikációra, a közösségi média által alakított narratívák és a digitális történetmesélés szerepe.	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	

4. Digitális etnográfia: Online kultúrák és folklór. Az online folklór, mémkultúra és digitális tartalomgyártás vizsgálata, netnográfia mint kutatási módszer, az online közösségek kulturális tartalomgyártó szerepe.	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	
5. A digitális gazdaság hatása a munka és a pénzügyi rendszerek szerkezetére A kriptovaluták és a digitális gazdaság átalakulása, a távmunka és a termelékenység kérdései, a mesterséges intelligencia szerepe a gazdasági folyamatokban	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	
6. Barátság és interperszonális kapcsolatok a digitális társadalomban. Az online barátságok és interperszonális kapcsolatok sajátosságai, a bizalom és intimitás változásai a digitális térben, az algoritmusok szerepe a kapcsolatok alakulásában. A digitális buborék elmélete.	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	
7. Információs túlterhelés és megértés az algoritmikus korszakban. Az információs túlterhelés és az infodémia hatása a kritikai gondolkodásra, az információszerzés változásai az algoritmikus döntéshozatal korában, valamint a megértés új stratégiái.	Csoportos munka, a hallgatók önálló kutatása, elemzése, megbeszélés	
Bibliográfia Harald Holon: The filter bubble and its effect on online personal health information. Croat Med J. 2016 Jun; 57(3): 298–301. link Gálík Mihály: A hálózati hírmédia sajátosságai, különös tekintettel a visszhangkamra és a szűrőbuborék-jelenségre link Z. Karvalics László: Infodémia. UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság Kommunikációs és Információs Szakbizottsága link Zur, Hadas – Hatuka, Tali: Local – Digital Activism: Place, Social Media, Body, and Violence in Changing Urban Politics. Social Media + Society, April 17, 2023, link Xing, Bo and T. Marwala: Creativity and Artificial Intelligence: A Digital Art Perspective. (2018) DOI Ilyefalvi Emese: Néprajz és közösségi tudomány 2.0. Korunk 2021 (7) 93-96. Ajánlott: G. Szabó Dániel: A strasbourgi emberi jogi bíróság szerint egy hírportál felelős a honlapján elhelyezett kommentekért link Bogdan Nadolu – Delia Nadolu: Homo Interneticus—The Sociological Reality of Mobile Online Being link Dawn Ennis: Gina Carano Fired: ‘Cancel Culture’ Victim Or Is This Just Jedi Karma? link Andrew Marantz: Inside the bizarre world of internet trolls and propagandists. link Fizetett trollok. link Yael Eisenstat: Dear facebook, this is how you’re breaking democracy link Bolcsó Dániel: Cambridge Analytica, link Claire Wardle: How you can help transform the internet into a place of trust link Yasmin Green: How technology can fight extremism and online harassment link Stephen Khan: You’re probably more susceptible to misinformation than you think link Meanwhile on the Internet: Beauty Filter Fails Mid-Stream, Vlogger Gets Exposed as 58-Year-Old-Woman link		

Gyakorlati óra:

A hallgatók 3-3-as csoportokban önálló kutatást végeznek az alábbi témák egyikéből. A kutatási eredményeiket bemutatják a nagy csoport előtt. A bemutatás után elküldik az anyagot az oktatónak. A kutatócsoport munkáját, a feladatok elosztását önállóan szervezik meg.

1. **Digitális detox: A technológiai függőség hatásai és a visszavonulás trendjei.** Elemzés a digitális eszközöktől való elszakadás (digitális detox) népszerűségéről, annak pszichológiai és társadalmi hatásairól, valamint a technológiai függőség kérdéseiről.
2. **A közösségi média vizuális kultúrája: Esztétika és trendek.** A platformokon népszerű vizuális trendek, például esztétikai normák, "Instagrammable" helyszínek vagy TikTok-filterek elemzése, valamint ezek hatása az önképünkre és az identitásformálásra.
3. **Gaming kultúra: A virtuális világok közösségeinek antropológiája.** Egy konkrét online játék közösségének (pl. Minecraft, World of Warcraft stb.) vizsgálata, amely rávilágít a játékokon belüli szociális szabályokra, közösségi dinamikákra és identitáskonstrukciókra.
4. **A deepfake technológia társadalmi és kulturális hatásai.** A deepfake videók növekvő jelenlétének és hatásának elemzése a politikában, médiában és mindennapi kommunikációban, valamint a bizalom és hitelesség kérdéseinek újragondolása.
5. **Digitális hírnév: Az online reputáció jelentősége és formálása.** Hogyan befolyásolja a digitális platformokon kialakított hírnév az egyének és szervezetek társadalmi megítélését, valamint milyen stratégiák alakítják az online reputációt és annak fenntartását.
6. **A digitális tér és az offline világ határainak elmosódása.** Hogyan alakulnak át a fizikai és digitális terek közötti határok, például a hibrid események, virtuális valóságban rendezett koncertek vagy digitális turizmus formájában, és ezek hogyan hatnak az emberi interakciókra.
7. **Digitális nosztalgia: A múlt újraértelmezése az online térben.** Hogyan használják az emberek a digitális platformokat a múlt újrafelfedezésére és bemutatására- retró trendek, régi fényképek, múltidéző tartalmak népszerűsége.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban van a más egyetemek/szakok hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.1. Előadás	A fogalmak megfelelő elsajátítása, a szakirodalom ismerete	írásbeli vizsga	amennyiben a félév közben nem teljesítette a szeminárium és/vagy a gyakorlati óra feladatokat, 100%
10.2 Szeminárium	A fogalmak megfelelő elsajátítása, a kutatási munka	Félév közben elvégzett munka és a kutatási teljesítmény értékelése	50%

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

	megtervezése, a kutatás önálló végrehajtása.		
10.3 Gyakorlati óra	A kijelölt kutatási témák szakszerű bemutatása, aktív részvétel a vitákon.	Félév közben elvégzett munka és a kutatási teljesítmény értékelése	50%
10.4 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Minimális elvárások: <ul style="list-style-type: none"> Az alapfogalmak elsajátítása A nagy folyamatok önálló bemutatásának és értékelésének a képessége A szemináriumi feladatok és a határidős feladatok maradéktalan teljesítése A dolgozatok, bemutatók stb. szigorú követelménye a filológiai pontosság, helyes idézés és helyesírás. A plagizálás nem elfogadott. A sikertelen vizsga esetén a következő vizsgára csak abban az esetben jelentkezhet a hallgató, ha újra elkészítette a kifogásolt dolgozatot. Aki elmulasztotta az előírt feladata teljesítését, írásbeli vizsgán számot ad az órák témáinak ismeretéről. Az AI használata a jelen tantárgy keretében <ol style="list-style-type: none"> Az AI (pl. ChatGPT) használata a jelen tantárgy keretében elfogadott, feltételekkel. Használatát a hallgatók meg kell tanulják, ez egy fontos képesség. A hallgatónak ismernie kell az AI korlátait, és nem fogadhat el ellenőrzés nélkül információkat. Az AI által nyújtott információkat ellenőrizni kell más forrásokból is. A hallgató felel a felhasznált információk helyességéért. Az AI egy eszköz, nem forrás. Nem bibliográfiaként kell rá hivatkozni, hanem eszközként. A hallgató köteles minden munkája végén feltüntetni azt, hogy a munkája során mely fázisokban és mire használta az AI-t.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kitöltés időpontja:
2024. 12. 27.

Előadás felelőse:
Szikszai Mária

Szeminárium felelőse:
Szikszai Mária

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.02.10.

Intézetigazgató:

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása